

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการผลิต และการจำหน่าย มะม่วง ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ กับสมาชิกกลุ่มผู้ปลูก มะม่วงส่งออก ของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 77 ราย และจากตัวแทนสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 8 ราย นักส่งเสริมการเกษตร จากกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1 ราย นักวิชาการเกษตร จากกรมวิชาการเกษตรจำนวน 1 ราย และตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ จำนวน 2 ราย รวมจำนวน 12 ราย ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม 2549 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไป และข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจำหน่าย

ส่วนที่ 4 แนวทางพัฒนาการผลิตและการจำหน่าย ที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทน กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วง เพื่อจำหน่าย ต่างประเทศ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปและข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก ของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 ราย มีข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้สมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ได้เพียง จำนวน 77 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 97.4 ร้อยละ 58.5 มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 1 ถึง 4 คน สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 51.9 ดังแสดงในตารางที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ มีอายุเฉลี่ย 49.42 ปี และมีประสบการณ์การผลิตมะม่วง เพื่อ การส่งออกเฉลี่ย 6.39 ปี ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 3 การแจกแจง จำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูก
มะม่วงส่งออก จำแนกตามเพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับการศึกษา

(N=77)

ข้อมูลลักษณะทั่วไป	จำนวน (ราย/ครอบครัว)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	75	97.4
หญิง	2	2.6
รวม	77	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)		
1-4 ราย	45	58.5
5-8 ราย	32	41.5
รวม	77	100.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน	11	14.3
ประถมศึกษา	40	51.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	26.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช.	4	5.2
อนุปริญญา หรือ ปวส.	2	2.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0	0.0
รวม	77	100.0

ตารางที่ 4 ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ และประสบการณ์
การผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลลักษณะทั่วไป	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ (ปี)	36	65	49.42	6.52
ประสบการณ์การผลิตมะม่วง (ปี)	3	9	6.39	1.29

จากการศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก พบว่า สมาชิกมีพื้นที่ปลูกมะม่วงโดยเฉลี่ย 27.57 ไร่ และเกษตรกรมีจำนวนต้นมะม่วงโดยเฉลี่ย 1,487.27 ต้น มีที่ดินของตนเองในการปลูกมะม่วงโดยเฉลี่ย 16.30 ไร่ และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเปล่าโดยไม่ต้องเช่าโดยเฉลี่ย 6.45 ไร่ รายได้เฉลี่ยของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก เท่ากับ 141,075.83 บาทต่อปี โดยมีรายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายมะม่วงให้กับพ่อค้าคนกลางในประเทศเท่ากับ 119,377.09 บาทต่อปี และมีรายได้จากการส่งออกยังต่างประเทศ เฉลี่ย 54,700.00 บาทต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 6 แสดงปริมาณมะม่วงแต่ละพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกเพื่อการส่งออก และเพื่อการจำหน่ายในประเทศ ในปี พ.ศ. 2549 โดยพบว่าการส่งออกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้เฉลี่ย 1,903.48 กิโลกรัม, พันธุ์โชคอนันต์เฉลี่ย 2,500.00 กิโลกรัม ส่วนปริมาณการจำหน่ายมะม่วงในประเทศ พบว่าเกษตรกรสามารถจำหน่ายพันธุ์น้ำดอกไม้เฉลี่ย 10,912.86 กิโลกรัม และพันธุ์โชคอนันต์เฉลี่ย 9,515.79 กิโลกรัม

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารด้านเทคโนโลยีการผลิตมะม่วง เพื่อส่งออก พบว่า สมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออกส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลในระดับมากจากกลุ่มเพื่อนเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพร้าวด้วยกัน ร้อยละ 88.3 จากเพื่อนเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออกจากแหล่งอื่น ร้อยละ 75.3 และจากวิทยุ ร้อยละ 58.4 และได้รับข้อมูลในระดับปานกลางจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและจากเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ร้อยละ 62.3 และ ร้อยละ 48.6 ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารด้านเทคโนโลยีการผลิตมะม่วง เพื่อส่งออกจากหนังสือพิมพ์เอกสารวิชาการในระดับน้อย ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 5 ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของที่ดินที่ใช้ปลูกมะม่วง และรายได้จากการจำหน่ายมะม่วงของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)				
ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ที่ดินถือครองและทำประโยชน์				
พื้นที่ที่ใช้ปลูกมะม่วง (ไร่)	2	200	27.57	55.11
- ที่ดินของตนเอง (ไร่)	2	200	16.30	26.06
- เข้าทำประโยชน์โดยไม่ต้องเช่า (ไร่)	0	100	6.46	16.14
จำนวนต้นมะม่วง (ต้น)	160	13,000	1,487.27	1730.52
รายได้จากการจำหน่ายมะม่วง				
รายได้ทั้งหมด (บาท/ปี)	8,000	900,000	141,075.83	184,983.84
- รายได้จากการส่งออก (บาท/ปี)	3,000	170,000	48,154.55	47,449.19
- รายได้จากการจำหน่ายในประเทศ	3,500	900,000	119,377.09	171,114.70

ตารางที่ 6 ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณการจำหน่ายมะม่วงของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)				
ปริมาณการจำหน่าย	ต่ำสุด (กิโลกรัม)	สูงสุด (กิโลกรัม)	ค่าเฉลี่ย (กิโลกรัม)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ปริมาณจำหน่ายเพื่อการส่งออก (N=25)				
- พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง (N=23)	300	5,000	1,903.48	1,521.16
- พันธุ์โชคอนันต์ (N=2)	2,000	3,000	2,500.00	707.10
ปริมาณจำหน่ายภายในประเทศ (N=77)				
- พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง (N=56)	1,000	150,000	10,912.86	21,206.49
- พันธุ์โชคอนันต์ (N=57)	1,000	45,000	9,515.79	8,869.66

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของการรับข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

แหล่งข้อมูล	(N=77)				รวม ราย
	มาก ราย/ร้อยละ	ปานกลาง ราย/ร้อยละ	น้อย ราย/ร้อยละ	ไม่ได้รับ ราย/ร้อยละ	
วิทยุ	45 / 58.4	32 / 41.6	0 / 0	0 / 0	77
หนังสือพิมพ์	0 / 0	15 / 19.5	62 / 80.5	0 / 0	77
โทรทัศน์	0 / 0	13 / 16.9	21 / 27.3	43 / 55.8	77
เอกสารวิชาการ	4 / 5.2	16 / 20.8	54 / 70.1	3 / 3.5	77
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร	0 / 0	48 / 62.3	29 / 37.7	0 / 0	77
เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร	4 / 5.2	36 / 46.8	37 / 48.1	0 / 0	77
เพื่อนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก	68 / 88.3	5 / 6.5	4 / 5.2	0 / 0	77
อำเภอ พริ้ว					
เพื่อนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก	58 / 75.3	19 / 24.7	0 / 0	0 / 0	77
จากแหล่งอื่น					
การเข้าร่วมประชุม คุยงานหรือฝึกอบรม	11 / 14.3	9 / 11.7	38 / 49.4	19 / 24.7	77
เจ้าหน้าที่บริษัทฯ ที่ซื้อมะม่วงส่งออก	1 / 1.3	9 / 11.7	20 / 26.0	47 / 61.0	77

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต

จากการรวบรวมข้อมูลของสมาชิกเกษตรกร กลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกเกษตรกรปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง และโชคอนันต์พันธุ์ใดพันธุ์หนึ่งเพื่อการจำหน่าย จำนวน 47 ราย โดยในจำนวนนี้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองจำนวน 20 ราย (ร้อยละ 26.0) และปลูกมะม่วงโชคอนันต์ 21 ราย (ร้อยละ 27.3) ตามลำดับ และมีเกษตรกร 36 ราย (ร้อยละ 46.8) ที่ปลูกมะม่วงทั้งสองพันธุ์ในพื้นที่เดียวกัน เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระยะห่างระหว่างต้นและระหว่างแถวเท่ากับ 4x4 เมตร โดยมีจำนวนต้น 100 ต้นต่อไร่ มีบางส่วนที่ใช้ระยะห่างระหว่างต้นและระหว่างแถวเท่ากับ 4x5 5x5 เมตร และ 6x6 เมตร โดยมีจำนวนต้น 80 ต้นต่อไร่ 65 ต้นต่อไร่ และ 45 ต้นต่อไร่ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 8 และที่ 9

การใส่ปุ๋ยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ย 2 ครั้งต่อปี โดยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยคอกรองลงมา เกษตรกรทั้งหมด อาศัยการให้น้ำมะม่วงด้วยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ดังแสดงในตารางที่ 10 และ 11

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งหมด มีการตัดแต่งกิ่ง 1 ครั้งต่อปี หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต และผลิตผลอ่อนที่มีปัญหา เช่น ผลเป็นลักษณะกระเทย ผลขนาดเล็กและบิดเบี้ยว ผลที่โรคมแมลงทำลาย ผลที่เป็นตำหนิและแตกตามธรรมชาติ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 12 และ 13

ตารางที่ 8 ค่าจำนวนและร้อยละของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออกที่ใช้ ชนิดพันธุ์มะม่วงที่ปลูก และระยะระหว่างต้นระหว่างแถวปลูก

(N=77)

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พันธุ์ที่ปลูก		
มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง	20	26.0
มะม่วงโชคอนันต์	21	27.3
มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองและโชคอนันต์	36	46.8
ระยะปลูกที่ใช้ หรือ จำนวนต้นต่อไร่		
4x4 เมตร หรือ 100 ต้นต่อไร่	65	84.4
4x5 เมตร หรือ 80 ต้นต่อไร่	30	23.1
5x5 เมตรหรือ 65 ต้นต่อไร่	3	3.9
6x6 เมตรหรือ 45 ต้นต่อไร่	2	2.6

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการใช้ระยะปลูกมะม่วงเพื่อส่งออกของสมาชิกเกษตรกร
กลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

ระยะที่ใช้ปลูกหรือจำนวนต้นต่อไร่	พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง		พันธุ์โชคอนันต์	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
4x4 เมตร หรือ 100 ต้นต่อไร่(N=65)	32	49.23	33	50.77
4x5 เมตร หรือ 80 ต้นต่อไร่(N=30)	26	86.67	4	13.33
5x5 เมตรหรือ 65 ต้นต่อไร่(N=3)	1	33.33	2	66.67
6x6 เมตรหรือ 45 ต้นต่อไร่(N=2)	0	0	2	100.00

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละการใช้ปุ๋ยในขบวนการผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก ของสมาชิก
เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนครั้งการใช้ปุ๋ย		
จำนวนครั้งการใช้ปุ๋ยครั้งต่อปี		
1 ครั้งต่อปี	7	9.1
2 ครั้งต่อปี	70	90.9
จำนวนครั้งที่ใช้ปุ๋ยแต่ละชนิด		
ใช้ปุ๋ยเคมี 1 ครั้งต่อปี	58	75.3
ใช้ปุ๋ยเคมี 2 ครั้งต่อปี	15	19.5
ใช้ปุ๋ยชีวภาพ 1 ครั้งต่อปี	43	55.8
ใช้ปุ๋ยชีวภาพ 2 ครั้งต่อปี	2	2.6
ใช้ปุ๋ยคอก 1 ครั้งต่อปี	16	20.8

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละการให้น้ำในขบวนการผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก ของสมาชิก
เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลเกี่ยวกับการให้น้ำ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อาศัยน้ำฝน	77	100.0

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละการตัดแต่งกิ่งในขบวนการผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก ของสมาชิก
เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดแต่งกิ่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การตัดแต่งกิ่ง 1 ครั้งต่อปี	77	100
ระยะเวลาตัดแต่งกิ่ง หลังเก็บเกี่ยว	77	100

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละการผลิตผลอ่อนที่มีปัญหา และชนิดของผลอ่อนที่มีปัญหาใน
ขบวนการ ผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผลอ่อน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การผลิตผลอ่อนที่มีปัญหา		
ทำ	77	100.0
ชนิดของผลอ่อนที่มีปัญหา		
ผลเป็นลักษณะกระเทย	77	100.0
ผลบิดเบี้ยวไม่ตรงพันธุ์	77	100.0
ผลที่ถูกโรคแมลงทำลาย	77	100.0
ผลที่มีขนาดเล็ก	77	100.0
ผลที่เป็นตำหนิเสียดสีกัน	77	100.0
ผลที่แตกตามธรรมชาติ	77	100.0

จากการรวบรวมข้อมูลการระบาดของแมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงที่มะม่วงกำลังให้ผลผลิตของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออกพบว่ามีการระบาดของแมลงค่อมทองมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือหนอนม้วนใบมะม่วง ค้างเาะเมล็ดมะม่วง หนอนผีเสื้อ เาะเปลือก และใบหูด ซึ่งเกษตรกรที่พบการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชจะตัดสินใจใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเป็นอันดับแรกทุกราย ดังแสดงในตารางที่ 14 และผลการสำรวจเกี่ยวกับชนิดของโรคระบาดมะม่วงและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่าในระยะระยะกล้าและมะม่วงโต พบโรคราดำมากที่สุด และโรคใบจุดนูนรองลงมา ระยะแตกใบอ่อนและเจริญเติบโต มีการระบาดของโรคราดำมากที่สุด รองลงมาคือการระบาดของโรคใบจุดนูน โรคใบจุดเหลี่ยม และโรคจุดสนิมจุดสาหร่าย ในระยะแทงช่อพบการระบาดของโรคแอนแทรคโนส และโรคราดำมากที่สุด รองลงมาคือ โรคช่อดอกเป็นพุ่ม โรคราแป้ง ส่วนในระยะเก็บเกี่ยวพบการระบาดของโรคแอนแทรคโนส โรคขั้วผลเน่า โรคผลเน่าซิดและโรคขั้วผลเน่าสีน้ำตาล ในจำนวนที่เท่ากัน และเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช เช่นเดียวกับการป้องกันการระบาดของแมลง ดังแสดงในตารางที่ 15

ส่วนการป้องกันกำจัดวัชพืช พบว่าเกษตรกรใช้วิธีการโดยการตัดหญ้าและใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชกลุ่มพาราควอตหรือไกลโฟเสทกลุ่มไดคัลทอนหนึ่งทุกราย และเกษตรกรบางส่วนใช้การปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน และใช้การปลูกพืชอื่นแซม เพื่อป้องกันกำจัดวัชพืช ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผลการสำรวจแมลงศัตรูมะม่วงที่ระบาดและการป้องกันกำจัด
ช่วงที่มะม่วงกำลังให้ผลผลิต ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ชนิดของแมลงศัตรูพืช	ผลการสำรวจ				การป้องกันกำจัด			
	พบ		ไม่พบ		ใช้สารเคมี		ไม่ใช้สารเคมี	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
1.แมลงค่อมทอง	77	100.0	0	0.00	77	100.0	0	0.0
2.ด้วงวงตัดใบมะม่วง	26	33.8	51	66.2	26	33.8	51	66.2
3.ด้วงม้วนใบมะม่วง	21	27.3	56	72.7	21	27.3	56	72.7
4.หนอนม้วนใบมะม่วง	73	94.8	4	5.2	73	94.8	4	5.2
5.หนอนเจาะขอดมะม่วง	12	15.6	65	84.4	12	15.6	65	84.4
6.หนอนขนแฉง	9	11.7	68	88.3	9	11.7	68	88.3
7.เพลี้ยไฟมะม่วง	20	26.0	57	74.0	20	26.0	57	74.0
8. เพลี้ยจักจั่นมะม่วง	20	26.0	57	74.0	20	26.0	57	74.0
9. เพลี้ยอ่อนมะม่วง	27	35.1	50	64.9	27	35.1	50	64.9
10.เพลี้ยหอยเกราะอ่อน	5	6.5	72	93.5	5	6.5	72	93.5
สีน้ำตาล								
11.เพลี้ยหอยมะพร้าว	5	6.5	72	93.5	5	6.5	72	93.5
12.เพลี้ยแป้งหางยาว	8	10.4	69	89.6	3	3.9	74	96.1
13.เพลี้ยแป้งส้ม	24	31.2	53	68.8	24	31.2	53	68.8
14.หนอนกระทู้ดอก	3	3.9	74	96.1	3	3.9	74	96.1
15.หนอนผีเสื้อเจาะเปลือก	47	61.0	30	39.0	47	61.0	30	39.0
16.ด้วงหนวดยาวเจาะต้น	24	31.2	53	68.8	27	35.1	50	64.9
17.แมลงวันทอง	30	39.0	47	61.0	30	39.0	47	61.0
18.ผีเสื้อมวนหวาน	12	15.6	65	84.4	3	3.9	74	96.1
19.ด้วงเจาะเมล็ดมะม่วง	50	64.9	27	35.1	47	61.0	30	39.0
20. ไบหูด	30	39.0	47	61.0	30	39.0	47	61.0

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผลการสำรวจโรคมะม่วงที่ระบาดและการป้องกันกำจัด
ในช่วงที่มะม่วงกำลังให้ผลผลิต ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ชนิดของโรคมะม่วง	ผลการสำรวจ				การป้องกันกำจัด			
	พบ		ไม่พบ		ใช้สารเคมี		ไม่ใช้สารเคมี	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระยะกล้าและมะม่วงโต								
1. โรคแอนแทรคโนส	27	35.1	50	64.9	27	35.1	50	64.9
2. โรคใบจุดกลม	30	33.0	47	61.0	65	84.4	12	15.6
3. โรคใบจุด	32	41.6	45	58.4	17	22.1	60	77.9
4. โรคราแป้ง	32	41.6	45	58.4	32	41.6	45	58.4
5. โรคยางไหล	21	27.3	56	72.7	47	61.0	30	39.0
6. โรคสะเกป	21	27.3	56	72.7	47	61.0	30	39.0
7. โรครากำมะหยี่	3	3.9	74	96.1	47	61.0	30	39.0
8. โรคราสีชมพู	21	27.3	56	72.7	47	61.0	30	39.0
9. โรคกิ่งผุ	27	35.1	50	64.9	3	3.9	74	96.1
10. โรคราดำ	74	96.1	3	3.9	77	100.0	0	0.0
11. โรคจุดสนิมจุดสาหร่าย	33	42.9	44	57.1	2	2.6	75	97.4
12. โรคใบจุดเหลี่ยม	39	42.9	38	41.8	31	40.3	46	59.7
13. โรคใบจุดนูน	73	94.8	4	5.2	45	58.4	32	41.6
ระยะแทงช่อ								
14. โรคราแป้ง	36	46.8	41	53.2	28	36.4	49	63.6
15. โรคแอนแทรคโนส	75	97.2	2	2.6	75	97.2	2	2.6
16. โรคช่อดอกเป็นพุ่ม	51	66.2	26	33.8	1	1.3	76	98.7
17. โรคราดำ	75	97.2	2	2.6	28	36.4	49	63.6
โรคนในระยะเก็บเกี่ยว								
18. โรคแอนแทรคโนส	74	96.1	3	3.9	77	100.0	0	0.0
19. โรคขั้วผลเน่า	74	96.1	3	3.9	69	89.0	8	10.4
20. โรคผลเน่าสีซีด	74	96.1	3	3.9	77	100.0	0	0.0
21. โรคขั้วผลเน่าสีน้ำตาล	74	96.1	3	3.9	74	96.1	3	3.9

ตารางที่ 16 ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดวัชพืชของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ชนิดของการป้องกันกำจัดวัชพืช	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
-ใช้วิธีกล	77	100.0
-ใช้สารเคมี	77	100.0
- ใช้ชีววิธี	0	0.0
-ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน	15	19.5
-ปลูกพืชอื่นแซม	12	15.3

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูมะม่วง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ซึ่งได้แก่ ป้องกันกำจัดแมลง ป้องกันกำจัดโรคและป้องกันและกำจัดวัชพืช ในทุกระยะการเจริญเติบโต ตั้งแต่ระยะกล้าและมะม่วงโต ระยะมะม่วงแทงช่อ และระยะมะม่วงติดผล โดยเป็นสารเคมี กลุ่มคาร์บาเมท และออร์กาโนฟอสเฟต และมีเกษตรกรบางส่วนที่ใช้สารเคมีกลุ่มอื่นเช่น ไพรีทรอยด์ ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ชนิดของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระยะกล้าและมะม่วงโต		
สารเคมีกลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต	12	15.6
สารเคมีกลุ่มคาร์บาเมท	77	100.0
สารเคมีกลุ่มอื่น	22	28.6
ระยะมะม่วงแทงช่อ		
สารเคมีกลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต	15	19.5
สารเคมีกลุ่มคาร์บาเมท	77	100.0
สารเคมีกลุ่มอื่น	14	18.2
ระยะมะม่วงติดผล		
สารเคมีกลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต	3	3.9
สารเคมีกลุ่มคาร์บาเมท	77	100.0
สารเคมีกลุ่มอื่น	18	23.4

ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าเกษตรกรทุกรายใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตของตนเอง ซึ่งได้แก่ การนับอายุหลังติดผลเท่าหัวไม้ขีดไฟ การนำผลไปลอยน้ำ การวัดเปอร์เซ็นต์น้ำตาล การวัดเปอร์เซ็นต์กรดในเนื้อมะม่วง และการดูด้วยสายตา เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรจำนวน 74 รายหรือร้อยละ 96.3 ใช้วิธีการคิดฟังเสียง 68 รายหรือร้อยละ 88.3 ใช้การผ่าดูเนื้อในชิมรสชาติ และ 3 ราย หรือร้อยละ 3.3 ใช้ การนับอายุหลังดอกบาน ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 18 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคัดเลือก และการตัดสินใจก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

หลักเกณฑ์การคัดเลือก ตัดสินใจเก็บเกี่ยวผลผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การนับอายุหลังดอกบาน	3	3.3
การนับอายุหลังติดผลเท่าหัวไม้ขีดไฟ	77	100.0
การนำผลไปลอยน้ำ	77	100.0
การคิดฟังเสียง	74	96.3
การวัดเปอร์เซ็นต์น้ำตาล	77	100.0
การวัดเปอร์เซ็นต์กรดในเนื้อมะม่วง	77	100.0
ส้อมผ่าดูเนื้อใน ชิมรสชาติ	68	88.3
การดูด้วยสายตา	77	100.0

พบว่าสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออกทุกราย ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยใช้มือหรือกรรไกรหรือตะกร้อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในขบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิตคือใช้บันไดพาดลำต้นและถุงเก็บเฉพาะคนเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต และมีบางส่วนที่ใช้ตะกร้อชนิดมีใบมีดตัดช่อมะม่วงหรือใช้กรรไกรตัดชนิดหนีบขี้ และใช้ไม้หนีบขี้ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เก็บเกี่ยวผลผลิตของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)		
ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
ใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยวผลผลิตบนต้น	77	100.0
ใช้ไม้พาดกิ่ง	0	0.0
เครื่องมือที่ใช้เก็บเกี่ยวผลผลิต		
ใช้มือ	77	100.0
ใช้กรรไกร	77	100.0
ใช้ตะกร้อ	77	100.0
อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวผลผลิต		
บันได	77	100.0
ตะกร้อชนิดมีใบมีดตัดช่อมะม่วง	29	37.7
กรรไกรตัดชนิดหนีบขี้	19	24.7
ไม้หนีบขี้ (ไม้ส้าว)	12	15.6
ถุงเก็บเฉพาะคน	77	100.0

การตรวจสอบสารพิษตกค้าง ของผลผลิตของเกษตรกรก่อนการจำหน่ายและวิธีการปฏิบัติเพื่อรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรทุกรายมีการตรวจสอบสารพิษตกค้างของผลผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว มีเกษตรกรเพียง 3 ราย หรือร้อยละ 3.39 ที่ตรวจสอบสารพิษตกค้างก่อนการจำหน่ายซ้ำอีกครั้ง โดยเกษตรกรทั้งหมดให้ข้อมูลว่าในปีที่ผ่านมาผลผลิตของเกษตรกรทุกรายผ่านการตรวจสอบสารพิษตกค้างตามมาตรฐาน และสามารถจำหน่ายเพื่อส่งออกได้ และเก็บเกี่ยวมะม่วงในช่วงเวลาสายถึงบ่าย เพื่อให้ยางไหลน้อย โดยตัดให้ขั้วผลยาวไม่น้อยกว่า 1-2 นิ้ว และเก็บรักษาผลผลิตของตนโดยการนำมะม่วงมาเรียงขั้วไปในทางเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบสารพิษตกค้างของผลผลิต และการปฏิบัติเพื่อรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวมะม่วง ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การตรวจสอบสารพิษตกค้างของผลผลิต		
ก่อนการเก็บเกี่ยว	77	100.0
ก่อนส่งจำหน่าย	3	3.9
ผลการตรวจสอบสารพิษตกค้างของผลผลิต		
ผ่าน	77	100.0
ไม่ผ่าน	0	0.0
การปฏิบัติเพื่อรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวมะม่วง		
เก็บเกี่ยวในช่วงเวลาสายถึงบ่าย เพื่อให้ยางไหลน้อย	77	100.0
ตัดมะม่วงโดยทิ้งขั้วผล ยาว 1-2 นิ้ว	77	100.0
เก็บผลผลิตมะม่วง โดยนำมาเรียงให้ขั้วไปในทางเดียวกัน	77	100.0

การเก็บรวบรวมผลผลิตและการควบคุมคุณภาพพบว่า เกษตรกรทุกรายรวบรวมผลผลิตของตนเอง หลังจากนั้นจะทำความสะอาดโดยการล้างในน้ำที่ใส่โซเดียมคลอไรด์หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรด์ แล้วเช็ดให้แห้งแล้วเด็ดขั้วเหลือซิดผล หรือใช้พัดลมเป่าให้แห้ง หากพบมีศัตรูพืชติดมากับผลผลิตก็ใช้ผ้าเช็ดออกหรือไม่ก็จะล้างน้ำอุ่น ส่วนการคัดเกรดและการบรรจุหีบห่อนั้นพบว่า เกษตรกรทั้งหมด ใช้การคัดเกรดเบื้องต้นด้วยการมองด้วยตาและนำผลผลิตทั้งหมดใส่ตะกร้าให้พ่อค้าคนกลางบรรจุหีบห่อเอง ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ข้อมูลเกี่ยวกับการรวบรวมผลผลิตและการควบคุมคุณภาพผลผลิต ของสมาชิก เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การรวบรวมผลผลิต		
เก็บรวบรวมผลผลิตเฉพาะของตนเอง	77	100.0
เก็บรวบรวมผลผลิตของสมาชิกมารวมกัน	15	19.5
การทำความสะอาดผลผลิต		
ล้างในน้ำที่ใส่โซเดียม-คลอไรด์หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรด์	77	100.0
ใช้ผ้าเช็ดให้แห้งแล้วเด็ดขั้วให้เหลือซิดผล	77	100.0
ใช้พัดลมเป่าให้แห้งโดยเร็ว	77	100.0
การป้องกันกำจัดศัตรูที่ติดมากับผล		
ใช้ผ้าเช็ด	77	100.0
ล้างน้ำอุ่น	77	100.0
การคัดเกรด		
มองด้วยตา	77	100.0
การบรรจุหีบห่อ		
บรรจุใส่ตะกร้าให้พ่อค้าคนบรรจุเอง	77	100.0

ต้นทุนการผลิต (ในฤดูการผลิตปี 2548/49)

ด้านต้นทุนการผลิต พบว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดโดยเฉลี่ย 35,038.1 บาท โดยมีต้นทุนการผลิตด้านต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท)	4,700	170,000	35,038.10	28,453.41
- ค่าจ้างแรงงาน				
การตัดแต่งกิ่ง (N=55)	300	5,000	1,355.50	1,115.38
การกำจัดศัตรูพืช (N=54)	300	6,000	1,238.02	1,069.82
การใส่ปุ๋ย (N=39)	150	7,000	933.33	1,283.03
การเก็บเกี่ยว (N=76)	200	10,000	1,875.07	1,591.01
การขนส่งและการจำหน่าย (N=24)	300	3,000	2,153.92	1,772.18
- ค่าวัสดุ				
ค่าปุ๋ยเคมี (N=71)	700	70,000	13,777.03	10,887.60
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (N=10)	300	15,000	3,110.04	4,346.22
ค่าปุ๋ยชีวภาพ (N=50)	1,000	60,000	10,052.04	11,495.84
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (N=52)	800	36,000	4,220.82	5,768.23
ค่าสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช (N=77)	500	15,000	2,071.43	2,333.04
ค่าสารเคมีกำจัดโรคพืช (N=77)	300	5,000	996.14	833.42
ค่าฮอร์โมน (N=77)	300	3,000	1,154.52	654.61
น้ำมันเชื้อเพลิง (N=76)	200	5,000	738.23	768.73
ถุงรีเมทล์ (N=46)	300	140,000	11,730.42	22,261.94

ตอนที่ 3 การตลาด และการจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกร

จากการศึกษาการจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกรพบว่า ผลผลิตของเกษตรกรทั้งหมดเมื่อเก็บเกี่ยวและผ่านขบวนการควบคุมคุณภาพแล้ว จะถูกจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือตัวแทนบริษัทผู้ส่งออก เพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 25 ราย หรือร้อยละ 32.5 ในจำนวนนี้มี 23 ราย (ร้อยละ 29.9) ที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง และมีเพียง 2 ราย (ร้อยละ 2.6) ที่ปลูกมะม่วงโชคอนันต์ และผลผลิตสามารถจำหน่ายไปยังต่างประเทศได้ ส่วนปริมาณการจำหน่ายพบว่าจำนวน ร้อยละ 27.3 เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ครั้งเดียวหมด และร้อยละ 72.7 เกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้หมดภายในครั้งเดียว ต้องทยอยจำหน่าย ดังแสดงในตารางที่ 23

ด้านปริมาณผลผลิตและรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต พบว่าผลผลิตของเกษตรกรเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายในประเทศและมีเป็นส่วนน้อยที่จำหน่ายได้ในต่างประเทศ โดยมีปริมาณและรายได้จากการจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองและโชคอนันต์ เพื่อการส่งออกนั้นพบว่าเกษตรกรสามารถส่งออกมะม่วงได้เฉลี่ย 1,903.5 กิโลกรัม และ 2,500.0 กิโลกรัม และมีรายได้จากการจำหน่ายโดยเฉลี่ย 52,427.27 บาท และ 25000.00 บาทตามลำดับ ส่วนปริมาณและรายได้จากการจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองและโชคอนันต์เพื่อจำหน่ายในประเทศได้เฉลี่ย 10,912.9 กิโลกรัม และ 9,515.8 กิโลกรัม และมีรายได้จากการจำหน่ายโดยเฉลี่ย 111,797.00 บาท และ 58,326.32 บาทตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 23 ข้อมูลเกี่ยวกับการจำหน่ายผลผลิตและวิถีตลาดของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

(N=77)

ข้อมูลการจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจำหน่ายผลผลิต		
จำหน่ายภายในประเทศ	77	100
จำหน่ายส่งออกไปต่างประเทศ	25	32.5
จำหน่ายครั้งเดียวหมด	21	27.3
จำหน่ายมากกว่า 1 ครั้ง	56	72.7

ตารางที่ 25 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปริมาณและรายได้ จากการจำหน่ายมะม่วงแต่ละพันธุ์ เพื่อการจำหน่าย
ในประเทศและต่างประเทศ ของสมาชิกเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและรายได้	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ปริมาณที่จำหน่ายต่างประเทศ				
น้ำดอกไม้สีทอง (กก.)	300	5,000	1,903.48	1,521.16
โชคอนันต์ (กก.)	2,000	3,000	2,500.00	707.10
รายได้จากการจำหน่ายต่างประเทศ				
น้ำดอกไม้สีทอง (บาท)	7,500	170,000	52,427.27	45,542.88
โชคอนันต์(บาท)	20,000	30,000	25,000.00	7,071.10
ปริมาณที่จำหน่ายในประเทศ				
น้ำดอกไม้สีทอง(กก.)	1,000	150,000	10,912.86	21,206.49
โชคอนันต์(กก.)	1,000	45,000	9,515.79	8,869.66
รายได้จากการจำหน่ายในประเทศ				
น้ำดอกไม้สีทอง(บาท)	15,000	900,000	111,797.00	164,356.78
โชคอนันต์(บาท)	3,000	270,000	58,326.32	50,032.43

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก นักส่งเสริมการเกษตร หรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศเกี่ยวกับ แนวทางการผลิต การจำหน่าย และวิถีตลาด

การดำเนินการได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ 3 ประเด็นคือ

ประเด็นที่ 1 การที่ทำให้ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาด ได้แก่ขนาดและสีผิว

ประเด็นที่ 2 การผลิตมะม่วงในระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP)

ประเด็นที่ 3 การตลาดและการจำหน่ายเพื่อการส่งออก

ประเด็นที่ 1 การที่ทำให้ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาด

1.1 ตัวแทนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้พอรวบรวมได้ดังนี้คือ

ขนาดผล การผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกเกษตรกรเจ้าของสวนต้องทำงานเป็นระบบ และต้องทำปฏิทินการปฏิบัติงานในสวนมะม่วงเหมือนกับการทำงานประจำ ถึงจะทำให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงแผนการผลิตตลอดจน ความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีการผลิต เพื่อให้ผลผลิตตรงกับตามความต้องการของตลาด เป็นหลัก โดยที่ความต้องการของตลาดปัจจุบันมะม่วงในขนาด 330 - 440 กรัมต่อผลหรือ 3 ผลต่อกิโลกรัม มีเกษตรกรในกลุ่มบางราย สามารถทำได้ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ ได้อาศัยเทคนิควิธีการจากการสังเกตเป็นหลัก ได้แก่

- เทคนิคการให้น้ำ ให้ปุ๋ย พื้นที่ปลูกที่อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ การให้น้ำ และให้น้ำช่วงต้นฤดูฝนเพียงครั้งเดียวก็เพียงพอแล้ว หากมีการให้น้ำครั้งที่ 2 อีกจะทำให้มะม่วงโตเกินขนาดความต้องการได้ และจากการสังเกตของตัวแทนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก พบว่า การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและน้ำหมักชีวภาพมากๆ มักจะทำให้เกิดโรคแอนแทรกโนส ระบาดตามมา

- เทคนิคการปล่อยให้ลูกติดมากและตัดแต่งผล การปล่อยให้ผลติดต่อต้นให้มากก่อนแล้วตัดแต่งทีหลัง จะมีผลต่อขนาดของมะม่วง ปัจจุบันส่วนใหญ่มะม่วงของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพริ้ว มักตกเกรดเพราะน้ำหนักเกินความต้องการของตลาด เนื่องจากลูกมีขนาดใหญ่

สีผิว การป้องกันกำจัดศัตรูพืช จะต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงาน แมลงศัตรูพืช ได้แก่ เพลี้ยไฟ ไรแดงหรือเพลี้ยหอย และโรคศัตรูพืชได้แก่ โรคแอนแทรกโนส โรคราดำ เป็นต้น ล้วนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผิวมะม่วงเสียหรือผิวไม่สวย ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายให้พ่อค้าที่มีตลาดต่างประเทศได้ เกษตรกรต้องหมั่นตรวจแปลงและพ่นสารเคมีตามตารางที่กำหนด นอกจากนี้ยัง

ต้องระวังผิวเสีย อันเนื่องมาจากอุปกรณ์การเก็บเกี่ยวต่างๆ การรวบรวมผลผลิต การขนส่งที่ทำให้มะม่วงช้ำ ผิวมีรอยตำหนิ การดูแลไม่ให้ผิวมะม่วงเสียจึงเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงและต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

1.2 ตัวแทนกลุ่มจาก นักวิชาการเกษตรหรือนักส่งเสริมการเกษตร ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการวิจัยและส่งเสริมการผลิตไม้ผล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้พอรวบรวมได้ดังนี้ คือ

- การผลิตผลไม้เพื่อการส่งออกนั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือจากหลายด้านทั้งฝ่ายการผลิตได้แก่ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรและส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการผลิตอันได้แก่นักวิชาการเกษตรและส่งเสริมการเกษตร นักวิจัยหรือนักการตลาด โดยต้องมีการทำงานประสานกันเป็นทีม มีการวางแผนและเป้าหมายร่วมกัน จึงจะทำให้เกิดความสำเร็จในการผลิตมะม่วงได้

- การผลิตมะม่วงให้ได้ ทั้งคุณภาพและขนาดตามเป้าหมาย ของตลาดส่งออกนั้น เกษตรกรจะต้องมีความสนใจศึกษามูลทุกด้าน มีความพร้อมและต้องเป็นนักวางแผน โดยนำสิ่งต่างๆมาเป็นข้อมูลในการพิจารณา เช่น เป้าประสงค์ของการผลิต ว่าผลิตอย่างไร ผลิตเท่าไร การตลาดเป็นอย่างไร ขนาดพื้นที่ที่จะผลิตมีเท่าใด ช่วงเวลาที่จะต้องผลิต ความพร้อมในเรื่องปัจจัยการผลิต เทคโนโลยี ทักษะ ความรู้ในการผลิต ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสม การตลาด เงินทุนและแรงงานที่ต้องใช้ในการผลิตทั้งปี และการทำการเกษตรจำเป็นต้องทราบเรื่องธรรมชาติ ฤดูกาลของฝน เพราะจะทำให้สามารถวางแผนการผลิตได้ เช่น การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งหรือแม้กระทั่งการเก็บเกี่ยวได้

- การผลิตให้ได้ขนาดที่ตลาดต้องการคือขนาด 3 ผลต่อ 1 กิโลกรัมหรือไม่เกิน 3,500 กรัมต่อผลนั้น จำเป็นต้องมีการนำข้อมูลการศึกษามาเกี่ยวข้องและสนับสนุน ผู้ผลิตต้องมีประสบการณ์ ด้านการกำหนดจำนวนผลต่อช่อ หรือผลต่อต้น หากมีมากเกินไปควรปลิดทิ้งไป

- การทำให้สีผิวสวย ไม่เสีย ไม่มีตำหนิ นั้น ทางด้านวิชาการจะต้องทำการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรก อาจต้องป้องกันกำจัดต้นเหตุ เช่น การป้องกันการทำลายของเพลี้ยไฟ ซึ่งเป็นศัตรูมะม่วงที่สำคัญและเป็นตัวการทำให้ผิวเสีย เพราะมันจะทำลายที่ผลทำให้เป็นแผลมีลักษณะเป็นจึกลากสีน้ำตาลอ่อน ผลบิดเบี้ยวแคะแกรน หากต้องการผลผลิตส่งจำหน่ายต่างประเทศ จำเป็นต้องใช้สารเคมี และศัตรูพืชที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง คือแมลงวันทองหรือแมลงวันผลไม้ การป้องกันโดยการห่อ หลังติดผลตั้งแต่ 50-70 วัน โดยห่อด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ ภูเขาหรือถุงรีเมย์ ซึ่งนอกจากจะป้องกันแมลงวันทองได้แล้วยังทำให้ผิวมะม่วงสวยอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีโรคที่สำคัญคือแอนแทรคโนส ที่ทำลายมะม่วงตั้งแต่ใบอ่อน ช่อดอก ผลอ่อน จนกระทั่งผลสุก ต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุทำให้ผิวมะม่วงเสียทั้งสิ้น

- จัดให้มีการฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาเฉพาะกิจหรือเฉพาะเรื่อง จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการผลิตทางการเกษตรที่ต้องส่งผลผลิตไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เกษตรกร และนักวิชาการเกษตร หรือนักส่งเสริมการเกษตร และควรมีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันโดย เกษตรกรเป็นผู้จัด หรือส่วนราชการเป็นผู้จัดหรือผู้ส่งออกเป็นผู้จัดก็ได้

1.3 ตัวแทนกลุ่มจาก ผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่าย ต่างประเทศจำนวน 2 คนได้แสดงความคิดเห็นในหัวข้อนี้ พอสรุปได้ดังนี้คือ

การส่งออกมะม่วงไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เมื่อเทียบผลผลิตที่ผลิตได้ในประเทศ นับว่าน้อยมาก สาเหตุประการสำคัญเนื่องจากปัญหาเรื่องคุณภาพที่ไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ ได้แก่ ขนาดมะม่วงและสีผิว ตลอดจนปริมาณที่ส่งได้มีน้อย ทำให้ผู้ส่งออกขาดความน่าเชื่อถือ และไม่เป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ ดังนั้นเกษตรกรผู้ผลิตและทางส่วนราชการที่มีหน้าที่ส่งเสริมควร ร่วมมือกัน หาทางพัฒนาการผลิตมะม่วงที่ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพส่งออกเพิ่ม

ประเด็นที่ 2 การผลิตมะม่วงในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice, GAP)

2.1 ตัวแทนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

เป็นการผลิตระบบที่สามารถตรวจสอบการผลิตกลับได้หรือย้อนได้ โดยมีการบันทึก การปฏิบัติงานเป็นหลักฐานและการตรวจสอบผลผลิต ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าเป็น ระบบที่สามารถปฏิบัติได้ อีกทั้งเป็นช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตที่ส่งผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่าย ที่ต่างประเทศอีกทางหนึ่ง โดยการระบุให้มีใบรับรองผลการผลิตระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice, GAP) ประกอบกันทุกครั้ง แต่ที่ผ่านมาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ จึงขอให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบ จัดให้มีจำนวนบุคลากรให้เพียงพอกับเกษตรกรและพื้นที่ขอรับ บริการต่อไป

2.2 ตัวแทนกลุ่มจาก นักวิชาการเกษตรหรือนักส่งเสริมการเกษตร

การผลิตการเกษตร ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมหรือ GAP เป็นระบบรับรองการผลิต เกษตรที่รับรองความปลอดภัยจากสารพิษที่สามารถตรวจสอบย้อนดูการผลิตได้ เป็นระบบสากลที่ นานาชาติยอมรับ เมื่อผลผลิตได้รับการรับรอง ผลผลิตจะสามารถจำหน่ายยังต่างประเทศได้ สำหรับ ประเทศไทยดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งกรมวิชาการเกษตรจะเป็นผู้ตรวจสอบ และออกใบรับรองให้ มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้รับขึ้นทะเบียนและส่งเสริมการดำเนินการ ปัจจุบัน

นี้มีเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องต้องการการรับรองผลผลิตเป็นจำนวนมาก แต่มีปัญหาคือบุคคลากรไม่เพียงพอทำให้การดำเนินการล่าช้า

2.3 ตัวแทนกลุ่มจาก ผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ

ใบรับรองผลการผลิต ระบบเกษตรที่ดีเหมาะสมหรือGAP เป็นเอกสารที่มีบทบาทสำคัญมากในการส่งผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายยังต่างประเทศในขณะนี้ ในส่วนของพ่อค้าหรือผู้ส่งออกจะไม่รับซื้อผลผลิตมะม่วงจากเกษตรกรที่ไม่มีใบรับรองนี้มาแสดงประกอบ

ประเด็นที่ 3 การตลาดและการจำหน่ายเพื่อการส่งออก

3.1 ตัวแทนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่

แต่เดิมการจำหน่ายผลผลิตมะม่วงจำหน่าย เพื่อการส่งออกนั้นเกษตรกรจะให้บริษัทรับซื้อ หรือผู้ส่งออกให้มาซื้อผลผลิตโดยตรงขนส่งผลผลิตไปในสถานที่ หรือจุดรับซื้อที่พ่อค้าเป็นผู้กำหนด เช่น ในตัวจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ผู้ซื้อจะดำเนินการคัดเกรด ในเรื่องขนาดหรือผิวเอง โดยเกษตรกรจะไม่มีข้อมูลจากผู้ซื้อมากนัก ปัจจุบันพ่อค้าได้มารับซื้อถึงสวน โดยตั้งจุดรับซื้อในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรหมดปัญหาเรื่องขนส่ง แต่ก็ยังมีปัญหาในเรื่องราคา จึงอยากให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยดำเนินการแก้ไขในเรื่องราคาของผลผลิตที่ตกเกรด และราคาผลผลิตที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานส่งออก

ด้านการจำหน่ายผลผลิต พ่อค้าหรือตัวแทนผู้ส่งออกควรมีการตรวจสอบก่อนที่ตกลงซื้อจะทำให้เกษตรกรเสียเวลาน้อยลง เกษตรกรไม่สูญเสียในเรื่องการขนส่งมากเกินไป เพราะหากตรวจแล้วไม่สามารถจำหน่ายเพื่อการส่งออกได้ เกษตรกรจะตัดสินใจจำหน่ายให้แก่พ่อค้าในประเทศได้

ส่วนเรื่องการตลาดนั้น เกษตรกรอยากจะมีโอกาส ทำตลาดต่างประเทศของตัวเองบ้าง การเปิดสายการบินเพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตรโดยตรงจากเชียงใหม่ถึงประเทศปลายทางหากทำได้จะทำให้การผลิิตมะม่วงส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่ หรือจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนเจริญเติบโตเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ และโรงอบไอน้ำมะม่วงเพื่อกำจัดแมลงวันผลไม้ซึ่งมีอยู่แล้วในจังหวัดเชียงใหม่ก็ควรจะทำดำเนินการได้ อีกทั้งจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่เกษตรกรต่อไป

3.2 ตัวแทนกลุ่มจาก นักวิชาการเกษตรหรือนักส่งเสริมการเกษตร

การผลิตมะม่วงจำหน่ายเพื่อการส่งออกนั้น เกษตรกรต้องมีข้อมูลพื้นฐานในเรื่องคุณภาพและราคาในแต่ละฤดูกาลผลผลิตอยู่บ้างแล้ว การตลาดหรือการประสานงานกับผู้ซื้อที่ไม่เอาเปรียบเกษตรกรเป็นเรื่องจำเป็น ควรมีการประชุม สัมมนาระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงและผู้ซื้อหรือตัวแทนบริษัทส่งออก หรือผู้ผลิตในประเทศพบกับผู้ซื้อต่างประเทศ หรือเพื่อให้ทราบสถานการณ์การตลาดในแต่ละแห่ง แต่ละช่วงเวลาร่วมกัน รวมถึงมาตรฐานของการตลาดด้วยการผลิต เพื่อการส่งออกผู้ผลิตและผู้ซื้อควรพบกันบ่อยครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน กำหนด ทิศทางการตลาดและการจำหน่ายร่วมกัน นักวิชาการสามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ทุกฝ่ายได้

3.3 ตัวแทนกลุ่มจาก ผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ

การผลิตมะม่วงจำหน่ายเพื่อการส่งออกนั้น เกษตรกรจะต้องทุ่มเทให้ความสนใจในการผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพตามที่คุณซื้อต้องการหรือกำหนด ผลผลิตที่ผ่านการคัดเกรดและจำหน่ายในราคาส่งออกได้ ราคาที่ได้รับจะมากกว่าจำหน่ายภายในประเทศ ปัจจุบันตลาดมะม่วงส่งออกได้เปิดกว้าง ทั้งยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และตลาดใกล้ๆ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง เป็นต้น เนื่องจากผลผลิตมะม่วงตลาดส่งออกยังสดใส ดังนั้นเกษตรกรควรผลิตมะม่วงให้มีคุณภาพ ตั้งแต่เบื้องต้นในการผลิต การควบคุมคุณภาพ การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การห่อผล บริษัทรับซื้อหรือผู้ส่งออกสามารถนำผลผลิตที่ผ่านเกรดมาตรฐาน จำหน่ายในตลาดต่างประเทศได้แน่นอน